

BART MOEYAERT OVER BOEKVORMGEVING

Bij zowat al mijn boeken ben ik betrokken bij de vormgeving. Ik vind het erg belangrijk te weten, en liever nog: mee op te volgen hoe de tekst die ik schreef er straks in verpakte vorm uit zal zien. Ik werk lang aan een verhaal of een gedicht, dus mag er ook intensief aan de vorm gewerkt worden.

Ik heb al eerder met andere disciplines samengewerkt, en ik vind het altijd een verrijking. Het kan gezond zijn voor een schrijver om uit zijn vier muren te breken. Als je samenwerkt met een regisseur, een componist, een illustrator, een technicus in een studio, steek je altijd iets op van hoe die persoon tegen beelden aankijkt, emoties vertaalt, op ritme let, enzovoort. Wat er erg belangrijk bij is: je moet als schrijver ook wel op zoek gaan naar uitgerekend die mensen die jij goed vindt, de mensen die (zoals ik het graag noem) ‘in dezelfde tuin als jij hebben gespeeld’.

Wolf Erlbruch is een illustrator met wie ik nu een paar keer heb mogen samenwerken, en dan betekent ‘samenwerken’ het volgende: ‘hierbij bezorg ik u mijn boek, ik vertrouw u, als er iets is in de tekst wat u raar vindt, weet het mij dan te vertellen, dan help ik u, maar verder zou het mooi zijn als u met mijn tekst deed wat u naar uw gevoel met mijn tekst moet doen.’ Voorop staat dat ik al sowieso van het werk van Erlbruch hou, en net zoals Erlbruch ook niet bang ben om ‘niet bevallig’ te zijn. Vanuit dat vertrouwen kun je, als het resultaat er is, ook wel eerlijk zeggen wat je bevalt of niet bevalt. Doorgaans ben ik (positief) verbijsterd om te zien wat iemand uit een andere discipline met mijn werk heeft gedaan.

In de categorie kinderboeken was *Olek schoot een beer* een paar jaar geleden genomineerd voor de Best Verzorgde Boeken. In dat geval zie je wat de illustrator (Wolf Erlbruch) en de vormgever (J. Tapperwijn) met mijn tekst hebben gedaan: de vorm past compleet bij mijn hervertelling van het Russische *De Vuurvogel*.

Het werk van Tessa van der Waals (de vormgeefster van *Verzamel de liefde*) kende ik al lang. Het feit dat de boeken die zij heeft vormgegeven me al jaren opvallen, zegt dat ze heel duidelijk een eigen stem heeft. En het mag duidelijk zijn: ik hou erg van eigen stemmen. De gegevens met haar naam staan achterin de bundel, en dat heeft een reden: ik heb er (net als Tessa, geloof ik) een hekel aan dat je een boek langs alle copyrightgegevens moet binnenkomen, alsof je alle rommel in de gang doormoet voor je een huis binnenkomt — wat een slechte eerste indruk geeft dat. Tessa en ik hebben elkaar, samen met Querido-uitgeefster Annette Portegies, ontmoet voor een onderzoekend gesprek. Omdat ik zelf heel erg bezig ben met mooie boeken en erg van mooi papier houd, kon ik een stapel boeken aan Tessa voorleggen, om haar duidelijk te maken wat ik mooi en niet mooi vind. Het papier van het ene boek, de opdruk van het andere boek, de preeg in dit ene omslag, het leeslint in nog een ander boek. Ik maakte Tessa ook duidelijk dat ik het belangrijk vind dat een boek al op voorhand uitdrukt wat het van je wil. Als het een warmhartig verhaal is, moet het tactiel papier worden, warm van kleur, je moet er (niet met je handen, maar) met je vingertoppen aan willen zitten. Dat alles begreep Tessa heel goed. Het was ook geweldig om te zien hoe deze vrouw de boeken die ik had meegebracht aan een onderzoek onderwierp, en mij erop wees wat er goed en niet goed gemaakt was, viel het boek mooi open, was er iets goedkoop opgelost, enzovoort. Eerlijk gezegd: ik kick erop als iemand opgaat in zijn of haar vak maar tegelijk ook helemaal openstaat voor nieuwe dingen. En dat is zeker het geval met Tessa van der Waals. Ze legde me de nieuwste papiersoorten voor, de mooiste kleurcombinaties.

Mooi detail in het geval van *Verzamel de liefde*, is dat Tessa met priemgetallen heeft gewerkt, een priemgetal (alleen maar deelbaar door zichzelf) op de voorkant, een priemgetal (alleen maar deelbaar door zichzelf) op de achterkant, bij elkaar gekomen in een boek. En dan op het achterplat nog een sterren-koppel extra in een andere kleur: die horen ook weer bij elkaar. Een mooier idee achter de titel *Verzamel de liefde* had ik niet kunnen bedenken. Let ook op het verborgen kleine gedicht dat ook al in de eerste versie van de bundel stond (maar toen achter de binnenflap zat), gedrukt in roze op roze.